

## Bilag I

Til landstingsudvalget vedrørende den sønderjyske præstegårdsjord.

Undertegnede repræsentanter for de sønderjyske husmandsforeninger tillader sig at fremkomme med følgende udtalelse i tilslutning til de i rigsdagen førte drøftelser om en nyordning af den sønderjyske præstegårdsjord.

Efter i 25 år at have arbejdet for at få den sønderjyske præstegårdsjord udstykket til gavn for de indeklemtede husmænd og for oprettelse af nye husmandsbrug i vor landsdel har husmandsforeningerne med glæde og taknemlighed bemærket det af regeringen fremsatte lovforslag af 27. januar 1949 gående ud på at stille præstegårdsjorderne til rådighed dels for jordfordeling, dels for udstykning.

Vi har ganske vist med nogen betænkelighed bemærket, at lovforslaget ganske bygger på lov nr. 283 af 30. juni 1922, hvorefter overdragelse af præstegårdsjorden finder sted „med arvelig og fri afhændelig brugsret“, og hvorefter det beløb, der skal danne grundlaget for den årlige afgift af de udstykkede jorder, skal fastsættes ved frivillig overenskomst imellem det lokale menighedsråd og køberen af parcellen.

Vore ønsker må være for det første, at præstegårdsjorderne i fuld udstrækning stilles til rådighed til omfattende jordfordelinger, således at både store og små landbrug kan få fordel af mere samlet jordtilliggende, og grundlaget for sådan jordfordeling må være jordværdien (grundskylden), således som det er grundlaget for statens jordlovsudvalgs mange jordfordelinger. Sådan jordfordeling bør kunne gennemføres også imod det lokale menighedsråds ønsker. De 12—15 ha, som menighedsrådet kan beholde, bør også kunne inddrages under en jordfordelingsplan.

Vi må dernæst ønske, at størstedelen af præstegårdsjorden må kunne anvendes som tillægsparcereller til indeklemtede husmandsbrug og til nye brug og på vilkår, der er de samme som dem, hvorefter der afhændes statsjord til de samme formål, bl. a. samme form for skøde og samme forrentningsvilkår.

Såfremt menighedsrådene skal have et større vederlag end svarende hertil (ca. 4 pct. af grundværdien), må det blive en sag mellem staten og menighedsrådene og altså de nye ejere uvedkommende, og vi mener derfor, at grundlaget for den årlige afgift til menighedsrådene må fastsættes ved overenskomst mellem menighedsrådene og staten (eventuelt det i loven forudsatte udvalg). Såfremt frivillig overenskomst ikke kan opnås, mener vi, at det i loven foreslåede udvalg bør have bemyndigelse til at træffe en endelig afgørelse.

Når regeringen — således som det fremgår af det fremsatte lovforslag — er villig til at foreslå anvendt 10 × 250 000 kr. eller ialt 2,5 mill. kr. på gennemførelse af denne sag, så kan husmandsorganisationerne kun påskønne, at der derved gives en mulighed for at gennemføre ordningen på en for menighedsrådene gunstig måde.

Men vi er noget betænkelige ved anvendelse af de i lovforslagets § 5 foreslåede byggelån til præstegårdsforpagtergårde, hvor der ikke allerede findes et selvstændigt landbrug, og mener ikke, at man i alle tilfælde bør pålægge menighedsrådene pligt til at drive restarealerne som et selvstændigt landbrug, hvor dette ikke er tilfældet forud for lovens ikrafttræden. Vi forudsætter nemlig, at det i flere sogne vil komme til at ligge således, at der ikke vil kunne skaffes tillægsgjord til de indeklemtede husmænd, der i øjeblikket har præstegårdsjord i forpagtning, når de 12—15 ha af præstegårdsjorden skal anvendes til en forpagterejeendom, og vi ønsker derfor, at disse husmænd fortsat skal have mulighed for at forpagte denne jord.